

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

KAP.410.001.09.2015

Nr ewid. 89/2015/P/15/001/KAP

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r. w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

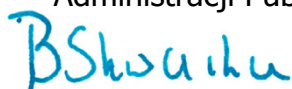
Warszawa maj 2015 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2014 r.
w części 58 – Główny Urząd Statystyczny**

Dyrektor Departamentu
Administracji Publicznej:

Bogdan Skwarka

Zatwierdzam:
Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 15 maja 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 022-444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I.	Ocena kontrolowanej działalności	4
	1. Ocena ogólna	4
	2. Sprawozdawczość	4
	3. Uwagi i wnioski	5
II.	Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 58 – Główny Urząd Statystyczny	6
	1. Dochody budżetowe	6
	2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich.....	7
	3. Sprawozdania.....	12
	4. Realizacja wniosków pokontrolnych.....	13
III.	Informacje dodatkowe.....	15

Dysponentem części budżetowej 58 – Główny Urząd Statystyczny (dalej GUS) jest Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, który jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach statystyki, wykonującym swoje zadania przy pomocy służb statystyki publicznej.

W 2014 r. w części 58 – GUS funkcjonowało 20 dysponentów trzeciego stopnia podległych dysponentowi części, tj.: 16 urzędów statystycznych (dalej US), Główny Urząd Statystyczny – centrala GUS, Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie, Centrum Informatyki Statystycznej w Warszawie (dalej CIS) oraz Centralna Biblioteka Statystyczna im. Stefana Szulca w Warszawie.

W okresie objętym kontrolą GUS był beneficjentem środków na realizację:

- dwóch projektów w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (dalej PO IG): *System Informacyjny Statystyki Publicznej-2* (dalej SISP-2)¹ oraz *Portal Geostatystyczny – Faza II*²,
- dwóch projektów w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013 (dalej PO PT): *Wsparcie systemu monitorowania polityki spójności w perspektywie finansowej 2007–2013 oraz programowania i monitorowania polityki spójności w perspektywie finansowej 2014–2020*³ oraz *Infrastruktura informatyczna na rzecz rozwoju systemu STRATEG*⁴.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵.

I. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁶ wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w części 58 – Główny Urząd Statystyczny.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w Głównym Urzędzie Statystycznym. Na ocenę ogólną złożyły się pozytywne oceny realizacji wydatków budżetowych i pozytywna opinia o sprawozdawczości.

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności fakt, że GUS w ramach wykonania budżetu państwa w 2014 r. zrealizował wydatki budżetowe z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ (dalej ufp). W rezultacie osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków. Prezes GUS rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu państwa w części 58.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 58 – GUS przedstawiona została w załączniku nr 5 do niniejszej informacji.

2. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje łączne sprawozdania⁸ budżetowe za 2014 r. sporządzone przez dysponenta części 58 – GUS na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów oraz jednostkowe sprawozdania centrali GUS (dysponent III stopnia)⁹ sporządzone na podstawie

¹ Porozumienie o dofinansowanie nr POIG.07.01.00-00-023/13.

² Porozumienie o dofinansowanie nr POIG.01.01-00-00-066/14.

³ Porozumienie o dofinansowanie nr POPT.03.01.00-00-340/13.

⁴ Porozumienie o dofinansowanie nr POPT.02.02.00-00-427/14.

⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁸ Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, Rb-28 Programy z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE, Rb-N kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, Rb-Z kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, Rb-BZ1 Roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym.

⁹ Patrz przypis 8.

ewidencji księgowej. Sporządzono je terminowo, rzetelnie, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁰.

Ewidencja księgowa centrali GUS prowadzona była w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej, w zakresie finansowym spełniającego wymagania przepisów oraz standardów. W przyjętej koncepcji kontroli ustanowiono skuteczne mechanizmy zapobiegające znaczącym ryzykom w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

3. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu skierowanym do Prezesa GUS po kontroli wykonania budżetu państwa w części 58 – GUS nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

II. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

Wynikający z art. 175 ust. 1 i 2 ufp obowiązek nadzoru i kontroli dysponent części 58 – GUS realizował w oparciu o:

- kwartalne informacje dotyczące wykonania dochodów i wydatków budżetowych oraz przychodów i kosztów instytucji gospodarki budżetowej, na podstawie których poddano analizie dochody i wydatki budżetowe (w tym wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej);
- miesięczne sprawozdania z realizacji wydatków narastająco od początku roku, obejmujące paragrafy klasyfikacji budżetowej w ramach budżetu podstawowego, współfinansowania i finansowania programów operacyjnych, które wykorzystywano do oceny prawidłowości wydatkowania środków przez jednostki służb statystyki publicznej;
- zadania audytu wewnętrznego oraz kontrole wewnętrzne (w GUS zrealizowano wszystkie zaplanowane na 2014 r. zadania audytowe i kontrolne).

Dyrektor Generalny GUS, wykonując funkcję dysponenta środków budżetowych III stopnia, sporządzał miesięczne sprawozdania z realizacji wydatków narastająco od początku roku.

Ponadto wdrożono procedury wewnętrzne polegające na tym, że projekt planu finansowego opracowywany jest zgodnie z „Harmonogramem planowania i realizacji wydatków”¹¹ oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2014¹² (dalej nota budżetowa) na podstawie zgłoszeń komórek merytorycznych GUS. Otrzymują one szczegółowe wytyczne odnośnie planowania środków (m.in. realnego i oszczędnego zaplanowania wydatków z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów). Po otrzymaniu limitów wydatków budżetowych na rok następnego zgłoszenia poddawane są kolejnej weryfikacji pod kątem zasadności i zabezpieczenia w pierwszej kolejności środków na zakup usług i towarów niezbędnych do zapewnienia funkcjonowania jednostki. Przed dokonaniem zakupu towarów/usług stosuje się procedurę postępowania zgodną z regulaminem udzielania zamówień publicznych w GUS będącym załącznikiem do zarządzenia Dyrektora Generalnego GUS¹³.

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r., kontrola dochodów budżetowych w części 58 – GUS została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

W ustawie budżetowej na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r.¹⁴ (dalej ustawa budżetowa) dochody budżetu państwa w części 58 – GUS zostały zaplanowane w kwocie 3 475,0 tys. zł. Zrealizowano dochody w kwocie 4 483,3 tys. zł, co stanowiło 129,0% kwoty planowanej oraz 112,3% dochodów zrealizowanych w 2013 r. Głównym źródłem dochodów były wpływy z usług, z najmu i dzierżawy składników majątkowych oraz ze sprzedaży opracowań i analiz statystycznych.

Wyższa realizacja planu dochodów w części 58 – GUS wynikała głównie z:

- faktu, iż na etapie planowania budżetowego brak jest możliwości dokładnego oszacowania wysokości zwrotu środków z Komisji Europejskiej;
- pozyskania nowych zleceniodawców, których nie uwzględniono na etapie planowania – wysokość wpływów z tego tytułu jest uzależniona wyłącznie od zamówień wpływających od podmiotów zewnętrznych;
- braku możliwości oszacowania na etapie tworzenia planu dokładnej wysokości wpływów;
- nieplanowanej sprzedaży zlikwidowanych składników majątkowych.

¹¹ Załącznik 1 do zarządzenia nr 15 Dyrektora Generalnego GUS z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustalenia procedur kontroli finansowej w GUS.

¹² Dz. U. z 2013 r., poz. 702.

¹³ Zarządzenia Dyrektora Generalnego GUS nr 9 z dnia 7 lutego 2014 r. oraz nr 74 z dnia 10 października 2014 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych w GUS.

¹⁴ Dz. U. z 2014 r., poz. 162.

Niższa realizacja planu dochodów w części 58 – GUS nastąpiła w §0840 – wpływy ze sprzedaży wyrobów (58,3% planu po zmianach) oraz w §2390 – wpływy do budżetu zysku instytucji gospodarki budżetowej (80,7% planu po zmianach) i wynikała głównie ze spadku sprzedaży publikacji statystycznych w związku z faktem, iż większość publikacji dostępna jest bezpłatnie w internecie.

Dochody centrali GUS wyniosły 2 179,0 tys. zł, tj. 164,2% kwoty planowanej (1 327,0 tys. zł).

Zestawienie dochodów budżetowych w 2014 r. według klasyfikacji budżetowej, zawarte zostało w załączniku nr 1 do informacji.

Na koniec 2014 r. w części 58 – GUS wystąpiły należności budżetowe w kwocie 473,0 tys. zł, w tym zaległości 230,3 tys. zł. W porównaniu do 2013 r. należności ogółem były wyższe o 304,9 tys. zł, tj. o 181,4%, a zaległości wyższe o 87,8 tys. zł, tj. o 61,6%.

Należności dotyczyły m.in. dochodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych 64,6 tys. zł, pozostałych odsetek 76,5 tys. zł oraz innych dochodów 265,4 tys. zł.

Zaległości na koniec 2014 r. wykazano głównie w:

- US w Białymstoku na kwotę 102,5 tys. zł (niezapłacenie należności głównej wraz z odsetkami przez pracowników, którzy przywłaszczyli mienie),
- centrali GUS na kwotę 70,8 tys. zł z tytułu niezapłaconych opłat czynszowych za wynajem powierzchni,
- US w Kielcach na kwotę 32,6 tys. zł (niezapłacenie odsetek naliczonych od niezrealizowanej części zamówienia).

W 2014 roku, stosownie do obowiązujących przepisów prawa, umorzono należności w wysokości 2 537,72 zł (w jednej jednostce), z tytułu korzystania z rejestru REGON (opracowania algorytmu, opłaty stałej za zbiór, wydruki) i wynajmu sali szkoleniowej.

W centrali GUS należności budżetowe na koniec 2014 r. wyniosły 99,0 tys. zł (w tym zaległości stanowiły 70,8 tys. zł). W porównaniu do 2013 r. należności ogółem były wyższe o 90,7 tys. zł. Należności niewymagalne dotyczyły kwot za odpłatne usługi z terminem płatności w styczniu 2015 r. Zaległości wynikały z opóźnień w opłatach z tytułu wynajmu powierzchni¹⁵ oraz z tytułu udostępnienia danych statystycznych¹⁶.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej wydatki budżetu państwa w części 58 – GUS zostały zaplanowane w kwocie 394 461,0 tys. zł. Zostały one w ciągu 2014 r. zwiększone o 1 212,5 tys. zł do kwoty 395 673,5 tys. zł.

Zmiany kwoty wydatków wynikały ze zwiększenia z rezerw celowych budżetu państwa (osiem decyzji Ministra Finansów), z tego:

- 443,2 tys. zł na wydatki majątkowe z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów zadań realizowanych na rzecz projektu SISP-2,
- 769,3 tys. zł na wydatki bieżące z przeznaczeniem na realizację projektów: *Wsparcie rozwoju systemu statystyki publicznej Gruzji w obszarze statystyki regionalnej (...)* i *Bilanse produktów rolniczych jako wsad niezbędny do opracowania bilansów żywności*, na sfinansowanie dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego, a także badań statystycznych i na realizację umowy o zamówienie usług na organizację konferencji Europejskiego Forum Geostatystyki w roku 2014 finansowanych ze środków bezwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej.

¹⁵ ZUS I Oddział w Warszawie za:

- korektę nr 1/DFK/2014 do faktury nr 30/DFK/2014 z tytułu opłaty czynszowej za wynajem powierzchni w kwocie netto 30.082,66 zł (kwota brutto łącznie z podatkiem VAT 37 001,67 zł),
- fakturę nr 43/DFK/2014 z tytułu opłaty czynszowej za wynajem powierzchni w kwocie netto 33.964,28 zł (kwota brutto łącznie z podatkiem VAT 41 776,07 zł),
- odsetki za zwłokę w zapłacie należności za trzy kwartały 2014 r. w kwocie 5 277,84 zł.

¹⁶ Instytut Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka za fakturę nr 362/SU/2014 z tytułu udostępnienia danych statystycznych w kwocie netto 1 500,00 zł (kwota brutto łącznie z podatkiem VAT 1 845,00 zł).

Z przyznanej dla części 58 – GUS z rezerw celowych kwoty 1 212,5 tys. zł wykorzystano 1 052,9 tys. zł, tj. 86,8%. Niepełne wykorzystanie środków z rezerw celowych wynikało m. in. z niższych kosztów zakupu biletów lotniczych (środki niewydatkowane 89,4 tys. zł)¹⁷, niższych niż zakładano cen usług (środki niewydatkowane 24,4 tys. zł)¹⁸ oraz niższych kosztów wynajęcia sali konferencyjnej (środki niewydatkowane 20,1 tys. zł)¹⁹.

Z przyznanej z rezerw celowych dla centrali GUS kwoty 1 078,1 tys. zł wykorzystano 924,8 tys. zł, tj. 85,8%. W wyniku badania wszystkich środków przeniesionych z rezerw ustalono, że wykorzystano ją zgodnie z ufp na cele na jakie rezerwy zostały utworzone.

Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt. 3 i ust. 3 pkt 2 ufp, Prezes GUS w dniu 23 grudnia 2014 r. podjął decyzję w sprawie blokowania planowanych na 2014 r. wydatków w części 58 na kwotę 463,6 tys. zł. Środki te dotyczyły wydatków związanych z realizacją zadań, które uprzednio były finansowane ze środków gromadzonych na rachunku dochodów własnych, wydatków na finansowanie projektów z Komisji Europejskiej i Eurostatu, projektu SISP-2 należącego do PO IG oraz zadań inwestycyjnych. Decyzja została podjęta na podstawie wyników analiz niewykorzystanych środków dokonanych przez jednostki. Niewykorzystane środki zostały zgłoszone przez CIS (5 i 15 grudnia 2014 r.), centralę GUS (3 grudnia 2014 r.) i US w Warszawie (22 grudnia 2014 r.).

Wydatki budżetu państwa w 2014 r. w części 58 – GUS zostały zrealizowane w kwocie 393 743,3 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach (395 673,5 tys. zł) oraz były o 1,7% wyższe od wydatków wykonanych w 2013 r. Zrealizowano je w następujących działach:

- 750 – *Administracja publiczna* – 203 164,8 tys. zł (51,6% wydatków w części), co stanowiło 100,0% planu według ustawy budżetowej (203 201,0 tys. zł) oraz 99,4% planu po zmianach (204 356,3 tys. zł); największych wydatków dokonano w:
 - rozdziale 75007 – Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej – 111 072,6 tys. zł (54,7% wydatków w dziale), co stanowiło 104,7% planu według ustawy budżetowej (106 121,0 tys. zł) oraz 99,8% planu po zmianach (111 244,3 tys. zł),
 - rozdziale 75001 – Urzędy naczelnym i centralnym organom administracji rządowej – 84 625,0 tys. zł (41,7% wydatków w dziale), co stanowiło 96,0% planu według ustawy budżetowej (88 151,0 tys. zł) oraz 99,1% planu po zmianach (85 368,7 tys. zł),
- 720 – *Informatyka* – 181 910,3 tys. zł (46,2% wydatków ogółem w części), co stanowiło 99,6% planu według ustawy budżetowej (182 565,0 tys. zł) oraz 99,6% planu po zmianach (182 620,2 tys. zł); największych wydatków dokonano w:
 - rozdziale 72002 – Inne jednostki usług informatycznych – 158 674,2 tys. zł (87,2% wydatków w dziale), co stanowiło 100,2% planu według ustawy budżetowej (158 300,0 tys. zł) oraz 99,8% planu po zmianach (158 920,8 tys. zł).

Wydatki centrali GUS wyniosły 85 622,9 tys. zł, co stanowiło 90,7% planu według ustawy budżetowej oraz 98,9% planu po zmianach. W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2013 r. (75 224,3 tys. zł) stanowiły one 113,8%, a wzrost wynikał ze zwiększenia kwot na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE.

Prezes GUS, realizując uprawnienia dysponenta części budżetowej, dokonał w 2014 r. zmian planu wydatków w części 58 – GUS, polegających na przeniesieniu kwot pomiędzy rozdziałami i paragrafami klasyfikacji budżetowej w ramach jednego działu (47 decyzji na łączną kwotę 46 709,2 tys. zł, w tym 25 decyzji dotyczących wydatków majątkowych). Zmiany zostały dokonane zgodnie z przepisami, z wyjątkiem wymienionych w opisanej niżej nieprawidłowości. Szczegółowe badanie celowości dokonanych zmian, przeprowadzone na próbie ostatnich 10 zmian dokonanych przez dysponenta głównego wykazało, że zbadane zmiany były celowe.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w trzech decyzjach²⁰ Prezes GUS, jako dysponent części 58 – GUS dokonał przeniesień polegających na zmniejszeniu i zwiększeniu wydatków majątkowych, nie informując o zmianach Ministra

¹⁷ Decyzja MF/FS03/001293 z 13 maja 2014 r. na realizację projektu nr 27/2014/ADM2014 *Wsparcie rozwoju systemu statystyki publicznej Gruzji w obszarze statystyki regionalnej. Transfer wiedzy potrzebnej do prowadzenia analiz rozwoju regionalnego oraz zestawiania rachunków regionalnych.*

¹⁸ Decyzja MF/FS03/001306 z 13 maja 2014 r. na realizację projektu nr 10/2014/ADM2014 *Bilanse produktów rolniczych jako wsad niezbędny do opracowania bilansów żywności.*

¹⁹ Decyzja MF/IP06/002316/2BP/103/MWH/2014/81420 z 17 września 2014 r. na realizację umowy o zamówienie usług nr 08143.2013.005-2013.714 *Organizacja konferencji Europejskiego Forum Geostatystyki w roku 2014.*

²⁰ DFK-01-0212-4/2014 z 21.02.2014 r., zwiększenie kwoty w §6060 o 25 000,00 zł, DFK-01-0212-26/2014 z 18.07.2014 r., zmniejszenie kwoty w §6067 o 13 164,00 zł, DFK-01-0212-45/2014 r. z 27.11.2014 r., zwiększenie kwoty w §6060 o 21 977,00 zł.

Finansów, co było niezgodne z art. 171 ust. 3 ufp. Prezes GUS w trakcie kontroli NIK poinformował Ministra Finansów²¹ o powyższych decyzjach. Wdrożył także procedurę kontroli zarządczej polegającą na: obowiązku przedkładania Prezesowi wraz z propozycją zmian, obejmujących zwiększenie lub zmniejszenie wydatków majątkowych do kwoty 100 tys. zł, pisma informującego MF o dokonanej zmianie w planie finansowym; kontroli po zakończeniu każdego miesiąca wszystkich pism wychodzących z decyzjami dotyczącymi zmian w planie finansowym jednostek. W związku z podjęciem przez Prezesa GUS powyższych działań, NIK odstąpiła od sformułowania wniosku pokontrolnego w zakresie stwierdzonej nieprawidłowości.

Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa jednostek podległych dysponentowi części (w tym w sprawozdaniu Rb-28 dotyczącym centrali GUS), w jednostkach tych nie zostały przekroczone planowane wydatki, w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne.

Zestawienie wydatków budżetowych w 2014 r., według klasyfikacji budżetowej, zawarte zostało w załączniku nr 2 do informacji.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 914,3 tys. zł (0,2% wydatków w części), co stanowiło 99,3% planu po zmianach. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były niższe o 1 607,8 tys. zł, tj. o 63,7%. Środki wydatkowano m. in. na świadczenia z tytułu wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń oraz na nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń.

Zrealizowane **wydatki bieżące jednostek budżetowych** (bez wydatków na realizację programów z udziałem środków europejskich) wyniosły 369 808,1 tys. zł (93,9% wydatków w części), co stanowiło 99,7% planu po zmianach. Były one wyższe niż w 2013 r. o 1 257,2 tys. zł, tj. o 0,3%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków stanowiły wynagrodzenia i pochodne – 321 420,9 tys. zł (100,0% planu po zmianach) oraz wydatki na zakupy towarów i usług – 17 523,1 tys. zł (98,4% planu po zmianach). Wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi) były wyższe w porównaniu do 2013 r. o 1 010,8 tys. zł, tj. o 0,3%.

Przeciętne zatrudnienie w 2014 r. w części 58 – GUS, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 6 023 osoby i było niższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2013 r. o 89 osób²².

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w części 58 w 2014 r. wynosiło 3 864,4 zł²³ i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2013 r. było wyższe o 146,4 zł, tj. o 3,9%.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w 2014 r. zawarte zostały w załączniku nr 3 do informacji.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 3 803,7 tys. zł co stanowiło 87,5% planu po zmianach (4 347,1 tys. zł) i były niższe o 3 966,1 tys. zł niż w 2013 r., tj. o 51,0%. Kwota tych wydatków była zgodna z przepisami art. 14 i 15 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej²⁴, tj. nie przekroczyła wysokości ww. wydatków określonych w ustawie budżetowej na 2013 r. (przed nowelizacją), z uwzględnieniem wyłączeń określonych w tych przepisach.

Wydatki majątkowe (bez wydatków na realizację programów z udziałem środków UE) zrealizowano w kwocie 3 741,3 tys. zł (1,0% wydatków w części), tj. 95,6% planu po zmianach. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były niższe o 823,8 tys. zł, tj. o 18,0%. W tej grupie wydatkowano: na inwestycje 1 884,5 tys. zł (92,4% planu po zmianach) oraz na zakupy inwestycyjne 1 856,9 tys. zł (99,0% planu po zmianach).

Wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp wyniosły 19 279,6 tys. zł (4,9% wydatków w części), co stanowiło 96,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były wyższe o 7 641,1 tys. zł, tj. o 65,7%. W tej grupie największe wydatki poniesiono na: zakupy towarów i usług – 7 518,2 tys. zł (98,2% planu po zmianach wynoszącego 7 657,9 tys. zł), zakupy inwestycyjne – 4 816,2 tys. zł. (98,7% planu po zmianach, wynoszącego 4 877,8 tys. zł) oraz wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 4 703,4 tys. zł. (95,4% planu po zmianach, wynoszącego 4 929,8 tys. zł).

²¹ Pismo znak: GUS-DFK01.3020.8.2015.1.

²² Według sprawozdania Rb-70 *kwartalne sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach*, w którym ujmowane są wynagrodzenia finansowane z budżetu państwa i z budżetu środków europejskich.

²³ Patrz przypis 22.

²⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 1645.

Zobowiązania w części 58 – GUS na koniec 2014 r. wyniosły 23 249,6 tys. zł i były niższe niż kwota zobowiązań na koniec 2013 r. o 1 283,9 tys. zł, tj. o 5,2%. Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (18 943,5 tys. zł) wraz z pochodnymi od wynagrodzeń (3 794,3 tys. zł). Zobowiązania wymagalne na koniec 2014 r. nie wystąpiły.

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto realizację wydatków bieżących i majątkowych w łącznej kwocie 10 730,8 tys. zł²⁵ tj. 12,5% wydatków centrali GUS oraz 2,5% wydatków w części 58 – GUS, z tego:

- wydatki na zakupy towarów i usług w łącznej kwocie 3 754,4 tys. zł, tj. 1% wydatków bieżących poniesionych w części 58 – GUS;
- wydatki majątkowe w łącznej kwocie 6 976,4 tys. zł, tj. 69,5% wydatków majątkowych poniesionych w części 58 – GUS.

W ramach powyższej próby zbadano także prawidłowość stosowania procedur określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁶ (dalej Pzp) w odniesieniu do trzech postępowań o zamówienie publiczne na łączną kwotę 20 608,4 tys. zł brutto.

Badanie wykazało, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Płatności dokonywano zgodnie z prawidłowo zawartymi umowami i ewidencjonowano je zgodnie z obowiązującymi przepisami. Objęte kontrolą postępowania o zamówienia publiczne zostały zrealizowane zgodnie z Pzp.

Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej wydatki budżetu środków europejskich w części 58 – GUS zostały zaplanowane w kwocie 50 460,0 tys. zł. Zostały one w trakcie roku zwiększone o kwotę 2 511,2 tys. zł. Zmiany pierwotnie planowanej kwoty wydatków wynikały ze zwiększenia z rezerw celowych budżetu środków europejskich, z przeznaczeniem na sfinansowanie projektu SISP-2 w ramach PO IG (§6057). Z przyznanej dla części 58 – GUS z rezerw celowych kwoty 2 511,2 tys. zł²⁷ wykorzystano 2 442,5 tys. zł, tj. 97,3%. Przyczyną niepełnej realizacji przyznanej kwoty było opóźnienie w realizacji zadania, w związku z czym wykonawcy naliczono karę²⁸.

Wydatki w części 58 – GUS zostały zrealizowane w kwocie 52 041,9 tys. zł, co stanowiło 98,2% planu po zmianach (52 971,2 tys. zł). W porównaniu do 2013 r. wydatki zrealizowane w 2014 r. były wyższe o 146,1%.

Zrealizowano je w następujących działach:

- 750 – *Administracja publiczna* – 48 975,5 tys. zł (94,1% wydatków w części), co stanowiło 98,8% planu po zmianach; największych wydatków dokonano w:
 - rozdziale 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej – 41 752,3 tys. zł (85,3% wydatków w dziale), co stanowiło 98,7% planu po zmianach,
 - rozdziale 75007 – Jednostki terenowe podległe naczelnym organom administracji rządowej – 7 223,2 tys. zł (14,7% wydatków w dziale), co stanowiło 99,6% planu po zmianach,
- 720 – *Informatyka* – 3 066,4 tys. zł (5,9% wydatków w części), co stanowiło 90,2% planu po zmianach; największych wydatków dokonano w:

²⁵ Kwota ta obejmuje również wydatki z budżetu państwa na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej w kwocie 8 865,4 tys. zł. Badanie przeprowadzono na podstawie próby wydatków centrali GUS wyznaczonej ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiącymi podstawę płatności w 2014 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. (wg daty księgowania) na koncie 130 – Subkonto wydatków. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy dotyczące m.in.: wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych – ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości oraz transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50,00 zł). Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną (MUS), tj. metodą polegającą na doborze elementów próby z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do ich wartości. Niezależnie od elementów próby dobranych poprzez losowanie metodą statystyczną, badaniu poddano także dowody (zapisy) księgowe dobrane w sposób niestatystyczny, które obrazują wydatki dokonane w ramach wydatków bieżących i majątkowych o łącznej wartości 18 363,4 tys. zł (w tym 2 755,7 tys. zł ze środków budżetu państwa oraz 15 608,7 tys. zł ze środków UE), a nie zostały wylosowane w próbie statystycznej.

²⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

²⁷ Decyzja Ministra Finansów nr IP6/4135/4BE/46/PMX/14/111681 na kwotę 2 511,2 tys. zł z 08.12.2014 r.

²⁸ W wysokości 68,8 tys. zł.

- rozdziale 72001 – Zakłady techniki obliczeniowej – 1 700,6 tys. zł (55,5% wydatków w dziale), co stanowiło 87,0% planu po zmianach,
- rozdziale 72002 – Inne jednostki usług informatycznych – 1 365,8 tys. zł (44,5% wydatków w dziale), co stanowiło 94,4% planu po zmianach.

Wydatki centrali GUS w 2014 r. wyniosły 41 752,3 tys. zł, co stanowiło 88,7% planu według ustawy budżetowej na rok 2014 (47 059 tys. zł) oraz 98,7% planu po zmianach (42 317,5 tys. zł). W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2013 r. (20 294,8 tys. zł) stanowiły one 205,7%, co wynikało z większego niż w roku poprzednim zakresu realizowanych projektów.

Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu Rb-28 UE dotyczącym wydatków centrali GUS oraz w łącznym sprawozdaniu Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w części 58 – GUS, wynikające z planów limity wydatków, w tym wydatków na wynagrodzenia i pochodne, nie zostały przekroczone.

Zestawienie wydatków budżetu środków europejskich w 2014 r. zawarte zostało w załączniku nr 4 do informacji.

Całość wydatków została poniesiona z PO IG na realizację dwóch projektów, tj. SISP-2 oraz *Portal Geostatystyczny – Faza II*. Ustalono, że kwoty wydatków z budżetu środków europejskich zrealizowanych przez centralę GUS wykazane w księgach rachunkowych (strona Ma konta 227 – Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich) były zgodne z informacją o zrealizowanych płatnościach przekazaną dysponentowi przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK).

Szczegółowym badaniem w zakresie wydatków ponoszonych z budżetu środków europejskich objęto prawidłowość realizacji wydatków bieżących i majątkowych w kwocie 40 621,9 tys. zł (tj. 78,1% tego rodzaju wydatków w części 58 – GUS), na podstawie próby²⁹ wydatków poniesionych w 2014 r. w centrali GUS, która stanowiła 97,3% wydatków centrali GUS, z tego:

- wydatki na zakupy towarów i usług w kwocie 12 768,8 tys. zł, tj. 24,5% wydatków poniesionych w części 58 – GUS,
- wydatki majątkowe w kwocie 27 853,1 tys. zł, tj. 53,5% wydatków poniesionych w części 58 – GUS.

W zakresie tej próby badaniem objęto prawidłowość stosowania procedur określonych w Pzp w odniesieniu do dwóch postępowań o zamówienie publiczne o łącznej wartości 18 363,4 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem rzeczowym i finansowym projektu SISP-2 realizowanego na podstawie umów zawartych zgodnie z przepisami Pzp. Wydatki zostały poniesione w okresie kwalifikowalności oraz rzetelnie udokumentowane. Stwierdzono, że zlecenia płatności przekazano do BGK w terminach określonych w harmonogramach płatności. Kwoty wskazane w zleceniach płatności oraz w poleceniach przelewu dokonywanych w ramach współfinansowania projektów były zgodne z kwotami dofinansowania określonymi w umowach oraz z kwotami wskazanymi w dokumentach księgowych. Zarówno kwoty płatności jak i zapłaty współfinansowania zostały uregulowane z zachowaniem terminów płatności wynikających z dokumentów księgowych.

Efekty rzeczowe realizacji wydatków

Ustalono, że w części 58 – GUS w efekcie zrealizowania wydatków majątkowych w kwocie 45 077,9 tys. zł (w tym 35 043,0 tys. zł z budżetu środków europejskich):

- w zakresie wydatków na inwestycje: w centrali GUS dokonano m.in. zakupu i montażu systemu klimatyzacji w salach komputerowych, modernizacji infrastruktury bezpieczeństwa o elementy sprzętowe i systemowe, wykonano system wykrywania i sygnalizacji pożaru (PO IG SISP-2) za kwotę 3 936,9 tys. zł; w US w Warszawie zmodernizowano ROI³⁰ i sieć LAN³¹ (PO IG SISP-2) za kwotę 894,9 tys. zł; w US w Zielonej Górze wyremontowano pomieszczenia i zbudowano sieć LAN (PO IG SISP-2) za kwotę 627,1 tys. zł,
- w zakresie wydatków na zakupy inwestycyjne: w centrali GUS m.in. rozbudowano środowisko sprzętowo systemowe o elementy infrastruktury oraz oprogramowanie systemowe i narzędziowe (PO IG SISP-2) za kwotę 30 147,3 tys. zł oraz zakupiono oprogramowanie SAS za kwotę 1 400,0 tys. zł; w US w Olsztynie zakupiono klimatyzację precyzyjną i schodolaz (PO IG SISP-2) za kwotę 238,6 tys. zł; w US w Opolu zainstalowano klimatyzację i wentylację dotyczącą LAN (PO IG SISP-2) za kwotę 236,2 tys. zł.

²⁹ Próbę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2014 r. Do losowania wykorzystano zapisy z dzienników częściowych (d11 – dziennik zakupu – budżet i d30 – dziennik umów/zlecenia – budżet).

³⁰ ROI – Regionalne Ośrodki Informacji.

³¹ LAN – Sieć lokalna.

W budżecie części 58 – GUS w układzie zadaniowym zostało ujętych sześć działań zgrupowanych w trzech podzadaniach, dwóch zadaniach i dwóch funkcjach państwa. Działania były realizowane przez 20 dysponentów III stopnia oraz instytucję gospodarki budżetowej - Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

Miernik dla zadania 6.10. Statystyka publiczna określony jako *Odsetek badań zrealizowanych w danym roku zgodnie z programem badań* został zrealizowany na poziomie 99,80% planu. Miernik dla zadania 11.4. *W Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa określony jako Procent realizacji zadań rocznych określonych w Programie Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych* zrealizowano zgodnie z planem na poziomie 100%.

Szczegółowe badanie pięciu działań³² pod względem prawidłowości określenia celów i mierników ich realizacji, rzetelności monitoringu mierników oraz prawidłowości dokonywania zmian w planie wykazało, że:

- cele i mierniki realizacji celów działań zostały określone zgodnie z wymaganiami noty budżetowej;
- monitoring mierników prowadzony był na podstawie rzetelnych źródeł z jednostek statystycznych, a dane były aktualizowane w systemie kwartalnym;
- w trakcie roku budżetowego nie dokonywano uaktualnienia docelowej wartości mierników działań w wyniku wprowadzanych zmian w planie finansowym budżetu w układzie tradycyjnym, gdyż zmiany kwot nie miały wpływu na docelową wartość tych mierników.

3. Sprawozdania

Mechanizmy systemu kontroli zarządczej zapewniające prawidłowość i rzetelność prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

Koncepcja kontroli zarządczej w zakresie finansowym odnoszącym się do prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań została opisana i przyjęta do stosowania m.in. w:

- ustanowionym przez Dyrektora Generalnego GUS zarządzeniu nr 21 z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie ustalenia procedur kontroli finansowej w GUS, zmienionego zarządzeniem nr 15 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustalenia procedur kontroli finansowej w GUS;
- zarządzeniu wewnętrznym nr 13 Prezesa GUS z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie procedur prowadzenia gospodarki finansowej w GUS (dysponent 58 części budżetowej).

W części 58 – GUS nie ustalono formalnych (pisemnych) procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych przez podległych dysponentów. Jak wyjaśniono w *jednostkach służb statystyki publicznej sprawozdania sporządzane są i kontrolowane w oparciu o ogólnie obowiązujące przepisy* oraz zgodnie z wyżej wymienionymi zarządzeniami.

Szczegółowe badanie funkcjonowania przyjętej w części 58 koncepcji kontroli zarządczej w powyższym zakresie, które przeprowadzono na próbie 76 dowodów księgowych, wykazało, że:

- ustanowione formalnie działania kontrolne ograniczające ryzyko nieprawidłowego funkcjonowania kontroli zarządczej w powyższym zakresie były przestrzegane,
- faktycznie podejmowane działania (które nie zostały formalnie opisane), w okresie objętym kontrolą, w zakresie kontroli sprawozdań były wystarczające, aby na akceptowalnym poziomie ograniczyć ryzyko, że dane wykazane w tych sprawozdaniach będą nierzetelne; potwierdzają to ustalenia dotyczące prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Prawidłowość sprawozdań

Ustalono, że dysponent części 58 – GUS dokonywał kontroli sprawozdań jednostkowych³³ będących podstawą sporządzenia łącznych sprawozdań budżetowych za 2014 r, zarówno pod względem formalno-rachunkowym, jak i merytorycznym. W tym celu dokonywano analiz dochodów i wydatków budżetowych na podstawie

³² 6.10.1.1 Przygotowanie i realizacja badań statystycznych,
6.10.1.2. Udostępnianie i rozpowszechnianie wyników informacji statystycznych,
6.10.2.1. Prowadzenie rejestru TERYT,
6.10.2.2. Prowadzenie rejestru REGON,
11.4.2.1. Przygotowanie systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym.

³³ Patrz przypis 8.

jednostkowych miesięcznych/kwartalnych sprawozdań budżetowych m.in. porównywano wysokość wykonanych wydatków do średniego wskaźnika według upływu czasu, sprawdzano wysokość zaangażowania środków w poszczególnych paragrafach budżetowych.

Dysponent części 58 – GUS otrzymywał sprawozdania budżetowe od jednostek podległych w terminach określonych w obowiązujących przepisach³⁴. Również terminowo i w obowiązujących formach (elektronicznej i/lub papierowej) przekazywał łączne sprawozdania budżetowe do właściwych odbiorców.

W sprawozdaniach dokonywano korekt danych. Skorygowane dane ze sprawozdań jednostkowych zostały prawidłowo przeniesione do sprawozdań łącznych oraz bezzwłocznie przekazane do właściwych odbiorców.

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych³⁵, rocznych sprawozdań budżetowych centrali GUS, w tym zgodność z ewidencją księgową danych wykazanych w tych sprawozdaniach. Sprawozdania zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym i przekazane dysponentowi głównemu terminowo. Dane wykazane w ww. sprawozdaniach były zgodne z danymi wykazanymi na odpowiednich kontach ksiąg rachunkowych, w tym ze sporządzonym w dniu 02.02.2015 r. zestawieniem obrotów i sald. W sprawozdaniach - w okresie do zakończenia czynności kontrolnych (tj. do dnia 02.04.2015 r.) - nie dokonywano korekt.

4. Realizacja wniosków pokontrolnych

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 17 września 2012 r. (nr KBF-4101-02-09/2012; P/12/035) skierowanym do Prezesa GUS po kontroli dotyczącej gospodarowania majątkiem trwałym przez państwowe jednostki budżetowe NIK sformułowała wniosek pokontrolny dotyczący kontynuowania działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego nieruchomości położonej w Jachrance i użytkowanej przez instytucję gospodarki budżetowej - Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

W toku obecnej kontroli ustalono, że wniosek jest w trakcie realizacji. GUS pozostaje w stałym kontakcie ze Starostą Legionowskim, który jako organ właściwy w sprawie prowadzi działania w celu doprowadzenia do zgodności zapisów w ewidencji gruntów i księgach wieczystych oraz z Departamentem Mienia Skarbu Państwa Ministerstwa Skarbu Państwa, właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie oddania w trwały zarząd GUS przedmiotowej nieruchomości.

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 19 kwietnia 2013 r. (nr KAP-4100-08-01/2013; P/13/008) skierowanym do Prezesa GUS, po kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r., NIK sformułowała wniosek dotyczący rzetelnego dokumentowania rozliczenia umów zlecenia i umów o dzieło zawieranych z pracownikami GUS.

Dokonano aktualizacji zakresów zadań dla wszystkich pracowników, których dotyczył wniosek NIK, z wyjątkiem jednej osoby, której przedstawienie zakresu zadań uniemożliwia długotrwała nieobecność w GUS, wynikająca z uprawnień związanych z rodzicielstwem (urlop macierzyński, dodatkowy urlop macierzyński oraz urlop rodzicielski). Dyrektor Generalny GUS wyjaśnił, że niezwłocznie po powrocie do pracy zostanie przedstawiony jej zaktualizowany zakres zadań, w związku z czym ostatecznie wniosek pokontrolny zostanie zrealizowany.

Z ustaleń poczynionych w trakcie czynności sprawdzających zadania audytowego 02/2013 *Audyty trybu celowości oraz zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, a także wewnętrznymi zarządzeniami i procedurami umów cywilnoprawnych zawieranych przez GUS*³⁶ przeprowadzonych w dniach 26.11.2014 r.–19.12.2014 r. wynika, że oceniono pozytywnie działania podjęte w celu realizacji zaleceń.

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 22 kwietnia 2014 r. (nr KAP-4100-001-09/2014; P/14/001) skierowanym do Prezesa GUS, dotyczącym wykonania budżetu państwa w 2013 r., NIK sformułowała dwa wnioski pokontrolne. Kontrola wykazała, że w GUS w pełni zrealizowano obydwa wnioski.

Wniosek nr 1 dotyczył zapewnienia wydatkowania środków finansowych po faktycznym zrealizowaniu zadania, zgodnie z warunkami płatności określonymi w umowie (wynikający z zastosowanych w GUS kredytów szkoleniowych). W maju 2014 r. pismem nr DFK-02-3030-10/2014 Dyrektor Generalny GUS zobowiązał Dyrektorów Departamentów GUS do *wzmocnienia kontroli i nadzoru nad realizacją umów finansowanych*

³⁴ Rozporządzenia Ministra Finansów: z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej; z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym; z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

³⁵ Patrz przypis 8.

³⁶ Notatka informacyjna, stanowiąca załącznik do pisma z 13.01.2015 r. (znak: GP-13-0972-7/2014).

z budżetu państwa i środków unijnych oraz odbioru ich rezultatów zgodnie z postanowieniami tych umów, aby płatności dokonywane były zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 a, b ufp. Z tzw. kredytów szkoleniowych przeszkolone zostały 53 osoby. Dokumenty stanowiące podstawę do zapłaty poddawane są kontroli przez pracowników Wydziału Finansowo-Księgowego, tzn. sprawdzane jest czy dokumentacja jest kompletna, czy zawiera prawidłowe dane oraz czy operacja gospodarcza wskazana w dokumencie została potwierdzona przez właściwych rzeczowo pracowników. W przypadku szkoleń do dokumentacji dołączane są listy obecności, które są potwierdzeniem realizacji usługi.

Wniosek nr 2 dotyczył rzetelnego dokumentowania postępowań o zamówienie publiczne. Wprowadzono monitoring i nadzór nad składaniem przez osoby uczestniczące w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oświadczeń na druku ZP-1 z chwilą zapoznania się z dokumentacją dotyczącą danego postępowania. Zarządzeniem Dyrektora Generalnego GUS³⁷ został wprowadzony obowiązek prowadzenia Rejestru wszystkich wydatków stanowiących udzielone zamówienia publiczne bez względu na ich wartość z podziałem na kategorie, zgodnie z Pzp zarówno na poziomie komórek organizacyjnych GUS (z obowiązkiem przekazywania po zakończeniu kwartału informacji z tego zakresu do komórki właściwej ds. zamówień publicznych w celu ujęcia zawartych w nich danych w Rejestrze centralnym), jak i na poziomie Departamentu Finansowo-Księgowego odpowiedzialnego za zamówienia publiczne i realizację wydatków. Wprowadzono także obowiązek składania Kierownikowi Zamawiającego przez naczelnika Wydziału Planowania i Zamówień Publicznych kwartalnych sprawozdań z realizacji zamówień publicznych oraz zwiększony nadzór nad prowadzeniem dokumentacji przetargowej, poprzez uszczegółowienie protokołu z prowadzenia postępowania oraz dodatkową czynność kontroli końcowej, polegającą na sprawdzeniu równoległe przez dwóch pracowników kompletności dokumentacji przetargowej. Ujednolicono system dokumentowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

³⁷ Zarządzenie nr 9 z dnia 7 lutego 2014 r w sprawie udzielania zamówień publicznych w GUS.

III. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do Prezesa GUS przy piśmie z dnia 21 kwietnia 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Część 58 – Główny Urząd Statystyczny (ogółem), w tym:	3 990,9	3 475,0	4 483,3	112,3	129,0
1.	Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe	339,7	380,0	320,5	94,3	84,3
1.1.	Rozdział 15001 – Drukarnie	169,1	214,0	176,5	104,4	82,5
1.1.1.	§ 0840 – Wpływy ze sprzedaży wyrobów	162,2	209,0	150,8	93,0	72,2
1.2.	Rozdział 15093 – Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były finansowane z rachunku dochodów własnych	170,6	166,0	144,1	84,5	86,8
1.2.1.	§ 0830 – Wpływy z usług	170,6	166,0	144,1	84,5	86,8
2.	Dział 720 – Informatyka	987,8	1 008,0	726,0	73,5	72,0
2.1.	Rozdział 72001 – Zakłady techniki obliczeniowej	45,1	26,0	43,1	95,6	165,8
2.1.1.	§ 0750 – Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek należących do sektora finansów publicznych oraz umów o podobnym charakterze	29,2	25,0	27,5	94,2	110,0
2.2.	Rozdział 72002 – Inne jednostki usług informatycznych	12,1	9,0	8,2	67,8	91,1
2.2.1.	§ 0750 – Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek należących do sektora finansów publicznych oraz umów o podobnym charakterze	4,7	5,0	4,7	100,0	94,0
2.3.	Rozdział 72093 – Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były finansowane z rachunku dochodów własnych	930,6	973,0	674,7	72,5	69,3
2.3.1.	§ 0830 – Wpływy z usług	899,6	923,0	633,1	70,4	68,6
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	2 663,4	2 087,0	3 436,8	129,0	164,7
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	440,0	327,0	1 083,0	246,1	331,2
3.1.1.	§ 0750 – Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek należących do sektora finansów publicznych oraz umów o podobnym charakterze	78,5	72,0	76,7	97,7	106,5
3.1.2.	§ 0971 – Wpływy z różnych dochodów – finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej	269,3	200,0	962,6	357,4	481,3
3.2.	Rozdział 75007 – Jednostki teren. podległe naczelnym organom administracji rządowej	507,7	346,0	499,5	98,4	144,4
3.2.1.	§ 0750 – Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek należących do sektora finansów publicznych oraz umów o podobnym charakterze	223,7	172,0	201,3	90,0	117,0
3.2.2.	§ 0830 – Wpływy z usług	107,0	81,0	127,6	119,3	157,5
3.2.3.	§ 0840 – Wpływy ze sprzedaży wyrobów	55,2	75,0	46,7	84,6	62,3
3.2.4.	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	101,1	18,0	101,1	100,0	561,7
3.3.	Rozdział 75056 – Spis powszechny i inne	14,4	0,0	8,0	55,6	–
3.4.	Rozdział 75093 – Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były finansowane z rachunku dochodów własnych	1 695,4	1 408,0	1 841,7	108,6	130,8
3.4.1.	§ 0830 – Wpływy z usług	1 666,9	1 301,0	1 811,3	108,7	139,2
3.4.2.	§ 0840 – Wpływy ze sprzedaży wyrobów	28,4	107,0	30,3	106,7	28,3
3.5.	Rozdział 75095 – Pozostała działalność	5,9	6,0	4,6	78,0	76,7
3.5.1.	§ 2390 – Wpływy do budżetu zysku instytucji gospodarki budżetowej	3,4	5,0	4,0	117,6	80,0

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetowe w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

Lp.	Wyszczególnienie		2013	2014		6:3	6:4	6:5	
			Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach				Wykonanie
			tys. zł						%
1	2		3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, część 58 – Główny Urząd Statystyczny w tym:		387 276,6	394 461,0	395 673,5	393 743,3	101,7	99,8	99,5
1.	Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe		8 437,9	8 669,0	8 671,0	8 644,1	102,4	99,7	99,7
1.1.	Rozdział 15001 – Drukarnie		8 437,9	8 669,0	8 669,0	8 642,1	102,4	99,7	99,7
1.1.1.	§4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	5 751,5	5 851,0	5 802,4	5 802,4	100,9	99,2	100,0
1.2.	Rozdział 15079 – Pomoc zagraniczna		0,0	0,0	2,0	2,0	–	–	100,0
2.	Dział 720 – Informatyka		178 972,5	182 565,0	182 620,2	181 910,3	101,6	99,6	99,6
2.1.	Rozdział 72001 – Zakłady techniki obliczeniowej		21 991,5	24 265,0	23 699,4	23 236,1	105,7	95,8	98,0
2.1.1.	§4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	12 273,2	12 472,0	12 337,6	12 337,6	100,5	98,9	100,0
2.1.2.	§4300	Zakup usług pozostałych	3 889,2	3 645,0	2 332,1	2 184,3	56,2	59,9	93,7
2.1.3.	§6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	49,8	1 275,0	1 488,6	1 487,8	2987,6	116,7	99,9
2.2.	Rozdział 72002 – Inne jednostki usług informatycznych		156 981,0	158 300,0	158 920,8	158 674,2	101,1	100,2	99,8
2.2.1.	§4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	26 011,0	26 317,0	26 360,7	26 360,1	101,3	100,2	100,0
2.2.2.	§4020	Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	87 767,6	88 077,0	87 857,6	87 854,5	100,1	99,7	100,0
2.2.3.	§4210	Zakup materiałów i wyposażenia	837,9	720,1	1 184,2	1 175,1	140,2	163,2	99,2
2.2.4.	§4260	Zakup energii elektrycznej	2 393,0	2 876,0	2 367,5	2 330,2	97,4	81,0	98,4
3.	Dział 750 – Administracja państwowa		199 846,2	203 201,0	204 356,3	203 164,8	101,7	100,0	99,4
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej		72 785,4	88 151,0	85 368,7	84 625,0	116,3	96,0	99,1
3.1.1.	§4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	3 367,8	2 884,0	3 659,0	3 640,8	108,1	126,2	99,5
3.1.2.	§4020	Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	39 928,9	43 126,0	40 899,6	40 882,7	102,4	94,8	100,0
3.1.3.	§4300	Zakup usług pozostałych	2 264,3	2 964,0	2 979,3	2 954,0	130,5	99,7	99,2
3.1.4.	§4308	Finansowanie programów i projektów ze środków funduszy strukturalnych UE – zakup usług pozostałych	288,9	3 060,0	4 788,9	4 708,4	1629,8	153,9	98,3
3.1.5.	§6069	Współfinansowanie programów i projektów ze środków funduszy strukturalnych UE – wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	2 159,2	5 516,0	4 577,9	4 538,5	210,2	82,3	99,1
3.2.	Rozdział 75007 – Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej		112 204,0	106 121,0	111 244,3	111 072,6	99,0	104,7	99,8
3.2.1.	§4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	13 766,2	13 898,0	14 354,9	14 350,7	104,2	103,3	100,0
3.2.2.	§4020	Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	61 153,6	59 590,0	60 283,7	60 283,1	98,6	101,2	100,0
3.2.3.	§4260	Zakup energii elektrycznej	2 180,5	2 443,0	2 226,2	2 193,3	100,6	89,8	98,5
3.2.4.	§4300	Zakup usług pozostałych	1 521,9	1 212,6	2 200,9	2 196,4	144,3	181,1	99,8
3.3.	Rozdział 75056 – Spis powszechny i inne		13 252,0	7 539,0	5 777,8	5 617,4	42,4	74,5	97,2
3.3.1.	§4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 045,0	2 405,0	1 974,4	1 972,1	96,4	82,0	99,9
3.3.2.	§4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 526,7	2 055,0	2 460,3	2 446,8	96,8	119,1	99,5
3.4.	Rozdział 75079 – Pomoc zagraniczna		234,1	0,0	519,5	405,8	173,3	–	78,1
3.5.	Rozdział 75095 – Pozostała działalność		1 370,6	1 390,0	1 446,0	1 444,0	105,4	103,9	99,9
3.5.1.	§4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	901,0	901,0	915,7	915,7	101,6	101,6	100,0
4.	Dział 752 – Obrona narodowa		20,0	26,0	26,0	24,0	120,0	92,3	92,3
4.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne		20,0	26,0	26,0	24,0	120,0	92,3	92,3

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013			Wykonanie 2014			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób ²⁾	tys. zł	zł	osób ²⁾	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Część 58 – ogółem, według statusów zatrudnienia³⁾:		6 112	272 690,4	3 718,0	6 023	279 305,8	3 864,4	103,9
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		1 756	67 047,1	3 181,8	1 748	69 719,4	3 323,8	104,5
02 – Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe		4	628,0	13 083,3	4	528,2	11 004,2	84,1
03 – Członkowie korpusu służby cywilnej		4 352	205 015,3	3 925,7	4 271	209 058,2	4 079,0	103,9
1.	Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe	116	6 186,7	4 444,4	112	6 242,2	4 644,5	104,5
1.1	Rozdział 15001 – Drukarnie	116	6 186,7	4 444,4	112	6 242,2	4 644,5	104,5
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		116	6 186,7	4 444,4	112	6 242,2	4 644,5	104,5
2.	Dział 720 – Informatyka	3 297	137 252,3	3 469,1	3 183	140 717,6	3 684,1	106,2
2.1.	Rozdział 72001 – Zakłady techniki obliczeniowej	266	14 067,0	4 406,9	259	15 117,0	4 863,9	110,4
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		266	14 067,0	4 406,9	259	15 117,0	4 863,9	110,4
2.2.	Rozdział 72002 – Inne jednostki usług informatycznych	3 031	123 185,3	3 386,8	2 924	125 600,6	3 579,6	105,7
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		857	28 048,7	2 727,4	846	28 460,6	2 803,4	102,8
03 – Członkowie korpusu służby cywilnej		2 174	95 136,6	3 646,8	2 078	97 140,0	3 895,6	106,8
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	2 699	129 251,4	3 990,7	2 728	132 346,0	4 042,8	101,3
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	829	47 480,8	4 772,9	833	50 626,2	5 064,6	106,1
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		68	2 939,3	3 602,1	72	3 406,7	3 942,9	109,5
02 – Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe		4	628,0	13 083,3	4	528,2	11 004,2	84,1
03 – Członkowie korpusu służby cywilnej		757	43 913,5	4 834,2	757	4 6691,3	5 139,9	106,3
3.2.	Rozdział 75007 – Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	1 846	80 802,4	3 647,6	1 871	80 736,8	3 596,0	98,6
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		425	14 837,2	2 909,3	435	15 509,9	2 971,2	102,1
03 – Członkowie korpusu służby cywilnej		1 421	65 965,2	3 868,5	1 436	65 226,9	3 785,2	97,8
3.3.	Rozdział 75095 – Pozostała działalność	24	968,2	3 361,8	24	983,0	3 413,2	101,5
01 – Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń		24	968,2	3 361,8	24	983,0	3 413,2	101,5

1) Zgodnie z przepisami § 20 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia Ministra w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401–405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celnej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

2) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Część 58 – Główny Urząd Statystyczny (ogółem), z tego:	21 145,0	50 460,0	52 971,2	52 041,9	246,1	103,1	98,2
	Dział 720 – Informatyka	850,2	3 401,0	3 401,0	3 066,4	360,7	90,2	90,2
1.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	850,2	3 401,0	3 401,0	3 066,4	360,7	90,2	90,2
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	20 294,7	47 059,0	49 570,2	48 975,5	241,3	104,1	98,8
2.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	20 294,7	47 059,0	49 570,2	48 975,5	241,3	104,1	98,8

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 UE z wykonania wydatków środków europejskich.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r.

Załącznik 5. Kalkulacja oceny ogólnej w części 58 – Główny Urząd Statystyczny

Oceny wykonania budżetu w części 58 – Główny Urząd Statystyczny dokonano stosując kryteria⁴² oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2014 roku⁴³.

Dochody: 4 483,3 tys. zł. Wielkości dochodów nie uwzględniono przy ustalaniu wartości G, gdyż zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa w części 58 planowanie i realizacja dochodów nie były objęte szczegółowym badaniem.

Wydatki: 445 785,2 tys. zł (393 743,3 tys. zł budżet państwa + 52 041,9 tys. zł budżet środków europejskich).

Łączna kwota G: 445 785,2 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1,0000$

Nieprawidłowości w wydatkach nie stwierdzono

Ocena częściowa wydatków: **pozytywna (5)**

Wynik końcowy Wk: 5

Ocena końcowa: pozytywna

⁴² <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁴³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 6. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
9. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
10. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
11. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej